

Curieus intimiderend overheidsoptreden jegens Activisten van Vliegop!

Op 15 of 16 maart 2022 krijgt Dirk een brief van de politie voor een 'kennismakingsgesprek' op zaterdag 19 maart op het politiebureau in Burgum (Friesland). "Laatst gaf u een interview bij Omrop Fryslân, over het feit dat defensie een van de grootste vervuilers is en het creëren van bewustwording. Ik begreep dat uw motto is: geen bommen, maar bomen," schrijft de wijkagente K. Wat het doel van de kennismaking is, staat niet in de brief.

Een week voor ontvangst van de brief heeft hij op de regionale omroep verteld over de acties rond vliegbasis Leeuwarden waaronder een mogelijke blokkade. Vliegop! organiseert onder andere ook een stiltetocht bij de vliegbasis en een informatieavond. Naar alle waarschijnlijkheid is het interview de aanleiding voor zijn benadering. De brief is ondertekend door de wijkagente, die hij besluit te bellen. Dirk heeft geen zin om naar het politiebureau te gaan en ook niet om de wijkagente thuis te ontvangen. Hij is echter wel nieuwsgierig naar de reden van het gesprek en stelt voor om af te spreken bij een restaurant in het bos bij zijn dorp. De wijkagente stelt daarop voor een wandeling te gaan maken in het bos.

Op donderdag 24 maart om 19.00 uur ontmoet Dirk wijkagente K. bij de hoofdingang van Staniastate in het bos bij Oentsjerk. De wijkagente komt niet in uniform, legitimeert zich niet en geeft alleen haar naam. Bij de ontmoeting in het bos blijkt dat de agente opdracht van hogerhand heeft gekregen om met Dirk te gaan praten. Wie de opdrachtgever voor het gesprek is, wil de agente niet loslaten, hoewel dat voor haar ook ongemakkelijk is. Het is namelijk de eerste keer dat ze een dienstopdracht krijgt om met iemand een 'kennismakingsgesprek' te voeren.

Ook is de wijkagente niets verteld over het doel van het gesprek met Dirk zodat ze maar begint om hem alles uit te leggen over de 'veiligheidsprocedures' bij demonstraties. Vreemd, omdat Dirk en zijn medeorganisator van Vliegop! een dag eerder op 23 maart om 11.00 uur een onlinegesprek hebben gehad met maar liefst vijftien ambtenaren van de gemeenten Leeuwarden en Waadhoeke, de politie en van de KMar (Koninklijke Marechaussee) van vliegbasis Leeuwarden.

Dat onlinegesprek (23 maart 11:00) verloopt ook curieus. De ambtenaren van de twee gemeenten en andere overheidsbeambten zijn vooral met elkaar in gesprek over wie welke taken en verantwoordelijkheden op zich zal nemen. Als de activisten vertellen dat zij bij de Stiltetocht rond vliegbasis Leeuwarden gebruik willen maken van een voetpad dat direct langs de hekken van de basis loopt, maakt de KMar duidelijk dat het voetpad onderdeel is van het defensie terrein en dus verboden toegang.

Tijdens het onlineoverleg wordt afgesproken dat de voorzitter van het overleg (Cluster coördinator en senior beleidsadviseur openbare orde en veiligheid gemeente Leeuwarden), contact opneemt met de commandant van de vliegbasis en navraag doet over het gebruik van het voetpad. Cluster coördinator Van den B. belt dezelfde dag, 23 maart 2022, de medeorganisator van Vliegop! terug. Hij zegt dat dat de vliegbasis geen toestemming kan geven aan de deelnemers om langs het hek te lopen.

Van den B. zegt dat de activisten "weggestuurd kunnen worden," en voegt daaraan toe dat een "de goede verstaander" wel beter zal weten. Vliegop! geeft vervolgens aan dat ze niet willen dat mensen bij de stiltetocht langs het hek worden geconfronteerd met een peloton ME. Van den B. is echter vaag over wat er gaat gebeuren tijdens het protest: "Dat zou me verbazen, maar ik kan daar niks over zeggen." Was dit nu een afwijzing of een uitnodiging om de activisten van de stiltetocht warm te ontvangen?

Het gesprek met de veiligheidsambtenaar van de gemeente Leeuwarden wordt vervolgens erg onaangenaam omdat van den B. lijkt aan te sturen op preventieve hechtenis in verband met mogelijke terroristische handelingen. "Deze actie valt natuurlijk onder vrijheid van meningsuiting. Dat wordt bij andere acties wel anders. Als jullie maandag gaan oproepen de basis plat te bellen als een soort ddos-aanval, of oproepen tot een blokkade ... Dat is anders, daar wil ik je toch wel even voor waarschuwen ...," zegt hij dreigend.

En alsof dat nog niet genoeg is escaleert van den B. verder: "Als de basis geblokkeerd wordt, en de taakuitvoering van Defensie in gevaar komt, dan wordt dat tegenwoordig al snel als terrorisme benoemd, dat kan in elk geval zo. Dat zullen we dus ook niet tolereren en dan zijn de initiatiefnemers wel de sjaak. Ook als je alleen opriep," zegt hij dreigend.

Alsof die driegende toon de normaalste zaak van de wereld is, babbelt de ambtenaar van de gemeente Leeuwarden vervolgens rustig verder om de activisten op andere gedachten te brengen. Hij begint over de vraag of actievoeren nu ook wel passend is, met de oorlog in Oekraïne en zo. "Met bevrijdingsfestival gaat er altijd een heel konvooi met van die oude legervoertuigen door de provincie. Die draaien het nu ook allemaal heel erg terug," zegt hij. Mogelijke terroristische handelingen, of demonstreren wel passend is, Bevrijdingsdag en oude legermaterieel de medeorganisator van Vliegop! vindt het tijd om het gesprek te beëindigen.

De Stiltetocht van Vliegop! rond vliegbasis Leeuwarden vindt plaats op 27 maart 2022. Een dag later begint een internationale oefening Frisian Flag 2022 (28 maart 2022 tot en met 8 april 2022) waar ook de Nederlandse luchtmacht aan meedoet. Het risico dat de wandelende en fietsende deelnemers gestopt worden, is afgewend door de wandeltocht niet via het pad langs de basis te laten gaan, maar iets verderop langs de rand van het naastgelegen (boeren)land, met toestemming van de boer/eigenaar.

Ondanks de intimidatie van de overheid vindt ook de blokkade van Extinction Rebellion en Vliegop! op 8 april 2022 plaats. De blokkade van de hoofdingang van de vliegbasis is succesvol doordat actievoerders van Extinction Rebellion de openbare weg buiten het defensie terrein bezetten. De actie verloopt succesvol en gemoedelijk op enkele incidenten na.

Niet de activisten blijken de 'terroristen', maar defensie medewerkers van de vliegbasis. Enkele malen rijden namelijk medewerkers op de blokkade in. In één geval werden daarbij zelfs twee activisten die op het voetpad naast de toegangsweg staan door een automobilist aangereden. Politie en KMar medewerkers zien het gebeuren en grijpen niet in. Het incident is gefilmd en er zijn Kamervragen (door de PvdD) gesteld aan de Minister van Justitie en Veiligheid. De 'terroristen van Defensie' worden niet vervolgd, laat de minister weten in antwoorden op de Kamervragen.

De curieuze boswandeling van Dirk met de wijkagente voorafgaande aan de stiltetocht en de blokkade is na het online gesprek over de 'veiligheidsprocedures' en het telefoongesprek met de veiligheidsambtenaar extra opmerkelijk omdat de agente zelf geen idee heeft waarom ze Dirk moet spreken. Dit benadrukt ze verschillende keren alsof ze zich wil verontschuldigen voor het lastig vallen van Dirk. Wel vraagt ze om het 06-nummer van Dirk om hem te kunnen bereiken bij eventuele calamiteiten. Hij geeft aan geen behoefte te hebben dat te geven. Zijn adres hebben ze ook al zonder toestemming gebruikt, zijn 06-nummer naar alle waarschijnlijkheid ook, maar zelf geven daar heeft hij geen zin in.

Na ongeveer vijftien minuten zijn Dirk en de wijkagente uitgepraat en is het 'kennismakingsgesprek' geëindigd. Waarom Dirk is lastig gevallen blijft onduidelijk. De wijkagente weet het zelf ook niet. Wel heeft de overheid door de benadering en de dreigende intimiderende taal geprobeerd actievoerders het wettelijk recht om te demonstreren en je stem te laten horen te ontnemen. Dat is de overheid niet gelukt. Vliegbasis Leeuwarden is korte tijd geblokkeerd door Extinction Rebellion en Vliegop!